

**Zorg- en
Veiligheidshuis**
Regio Utrecht

Jaarverslag 2024

Voor meer informatie bel of mail:
030 28 61 163
zvhu@utrecht.nl

Colofon

Geschreven door:
Team ZVHRU

Design en vormgeving:
DDK, Utrecht

Voor meer informatie bel of mail:
030 28 61 163 | zvhru@utrecht.nl

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Terugblik	5
2.1 Top X- aanpak	5
2.1.1 Top X Oost	6
2.1.2 Top X West	9
2.1.3 Top X Stad Utrecht	10
2.1.4 Top X Onbegrepen gedrag en gevaarsrisico	11
2.2 Levensloopaanpak	13
2.3 Multidisciplinaire aanpak MDA++	14
2.4 Uitstroom per aanpak	16
2.5 Radicalisering en extremisme	17
3. Ontwikkelingen & vooruitblik	18
3.1 Doorontwikkelingsplan 2021 - 2024	18
3.1.1 Governance	18
3.1.2 Bestuurlijk prioriteiten	18
3.1.3 Procesregie en casushouderschap	19
3.2 Leren en innoveren	19
3.2.1 Pilots en onderzoeken	19
3.2.2 Netwerkdagen en Kennissessies	20
3.2.3 Procesevaluaties	20
3.3 Vooruitblik	21
3.3.1 Landelijk kader	21
3.3.2 Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS)	21
3.3.3 Blik op 2025	21
4. Onze partners	22

1

Inleiding

Sommige problemen van burgers zijn zo complex dat het nodig is om met meerdere organisaties samen te werken om tot een oplossing of doorbraak te komen. Dit gebeurt binnen het samenwerkingsverband van het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht (ZVHRU). Het ZVHRU is een netwerkorganisatie waar justitie-, zorg- en gemeentepartners samenwerken aan de veiligheid voor alle burgers en aan het terugdringen van criminaliteit, (ernstige) overlast en/ of maatschappelijke uitval. Het Zorg- en Veiligheidshuis biedt procesregie en maatwerk in de meest complexe domein overstijgende casuïstiek. Daarbij wordt met de betrokken partners – en met de betrokken persoon – gewerkt aan een leven met minder problematiek en minder risico op terug- val in crimineel of (ernstig) overlastgevend gedrag. Dit is niet eenvoudig, de praktijk is weerbarstig en vraagt veel van de samenwerking tussen partners en de verschillende (financiële) belangen die hier ook een rol spelen.

Het ZVHRU heeft voor de verschillende type problematiek ook verschillende aanpakken:

■ **Top X aanpak**

Voor personen met meerdere strafbare feiten in combinatie met problemen op verschillende leefgebieden zoals schulden, psychische problemen, dakloosheid of verslaving.

■ **Top X aanpak onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico**

Voor personen die vanwege hun psychische problematiek een (veiligheids)risico voor zichzelf of de omgeving vormen en die hierdoor in aanraking (dreigen te) komen met justitie.

■ **Levensloopaanpak**

De Levensloopaanpak is voor mensen met gevaarlijk gedrag richting anderen, of hoog risico daarop, én langdurige, terugkerende moeilijk beheersbare problematiek. Daarnaast is er kans op herhaling van het gevaarlijke gedrag. Deze mensen hebben structurerende behandeling, begrenzing en begeleiding nodig. De levensloop-aanbieder en de gemeente hebben hierin onder regie van het ZVHRU een belangrijke rol.

■ **Multidisciplinaire aanpak ++**

Voor slachtoffers (en daders) van ernstig en stelselmatig geweld binnen de huiselijke kring richt de Multidisciplinaire aanpak ++ zich op het doorbreken van hardnekkige patronen om een duurzame veilige(re) situatie te creëren.

■ **Radicalisering en extremisme**

Voor personen die radicaliseren of geradicaliseerd zijn en daarbij bereid zijn geweld te (willen) gebruiken, is de aanpak Radicalisering en extremisme.

Naast regievoeren op deze complexe casuïstiek functioneert het ZVHRU ook als expertisecentrum voor multidisciplinaire zorg- en veiligheidsproblematiek en vraagbaak voor netwerkpartners en professionals. Ook specifiek vanuit het 'schakelpunt onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico'. Daarnaast signaleren we relevante trends en ontwikkelingen om bestuurders en sleutelpartners strategisch te adviseren.

In dit jaarverslag blikken we per aanpak terug en kijken we ook vooruit.

2

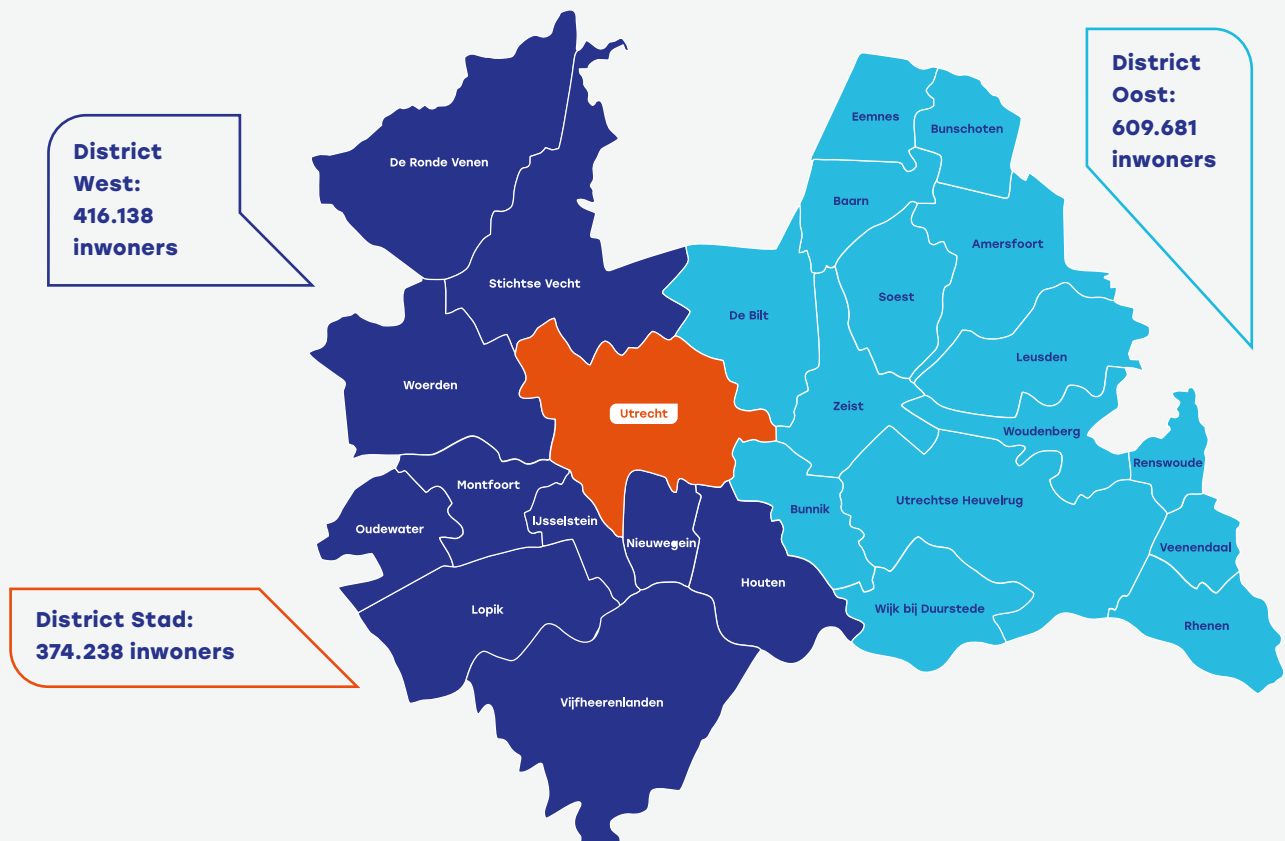
Terugblik

2.1. Top X- aanpak

In alle drie de districten loopt een Top X-aanpak voor personen met meerdere strafbare feiten in combinatie met problemen op verschillende

leefgebieden zoals schulden, psychische problemen, dakloosheid of verslaving. Het ZVHRU bedient alle 26 gemeenten op maat.

Verdeling districten en inwoners per district

2.1.1. Top X Oost

De Top X Oost is met een caseload van zo'n 100 personen per jaar de grootste aanpak van de regio. Vrijwel alle 15 gemeenten uit de regio Oost hebben casuïstiek ingebracht in de Top X. De casuïstiek in Oost wordt aangepakt door vijf verschillende 'teams' die aan de casuïstiek van één of meer gemeenten zijn gekoppeld. De gemeentelijke vertegenwoordigers die deelnemen aan de aanpakken van Top X Oost hebben korte lijnen en schalen (veelal) op vanuit de lokale PGA-aanpak. Ook het afschalen naar de lokale PGA-aanpak verloopt goed. Binnen de Top X Oost is in 2024 binnen de doelgroep de nodige diversiteit qua problematiek. Om die reden is er afgelopen jaar expertise aan tafel toegevoegd en nauw samengewerkt vanuit onbegrepen gedrag (OGG), de levensloopaanpak en huiselijk geweld en kindermishandeling (MDA++).

In 2024 is er extra ingezet op jeugd. De partners hebben capaciteit ter beschikking gesteld voor deze aanpak. De Waag is in 2024 structureel aangesloten bij het jeugdoverleg in de regio Oost. In zowel expertise als in versnelling van bepaalde interventies heeft dit grote meerwaarde. Het beter beschikbaar krijgen van klinische verslavingszorg voor jeugdigen is een knelpunt dat ook in andere delen van de regio en het land wordt herkend. Er is in het algemeen in de jeugdaanpakken meer aandacht gekomen voor problematisch gebruik en verslaving, waaronder ook gameverslaving.

In 2024 is met de partners gesproken over de 'brede triage jeugd'. In dit concept is het de bedoeling om minderjarigen die worden verdacht van een HIC-feit te triageren in het bijzijn van de voorzitter van de lokale PGA (Jeugd) van de gemeente waar de minderjarige woonachtig is. Het doel van deze manier van triageren is om bij de meest zorgelijke personen in een vroeg stadium na te gaan van welke route en interventies zij het meest zouden kunnen profiteren. De brede triage is nu één keer in de praktijk toegepast, in 2025 wordt onderzocht of, en op welke manier dit een vervolg kan krijgen.

Bovenstaand schema laat zien dat er 34 personen zijn afgeschaald waarvan 21 positief. Er zijn 7 personen afgesloten vanwege een lange detentie of een opgelegde maatregel zoals ISD en TBS¹.

¹ ISD: Inrichting voor Stelselmatige Daders, TBS: terbeschikkingstelling

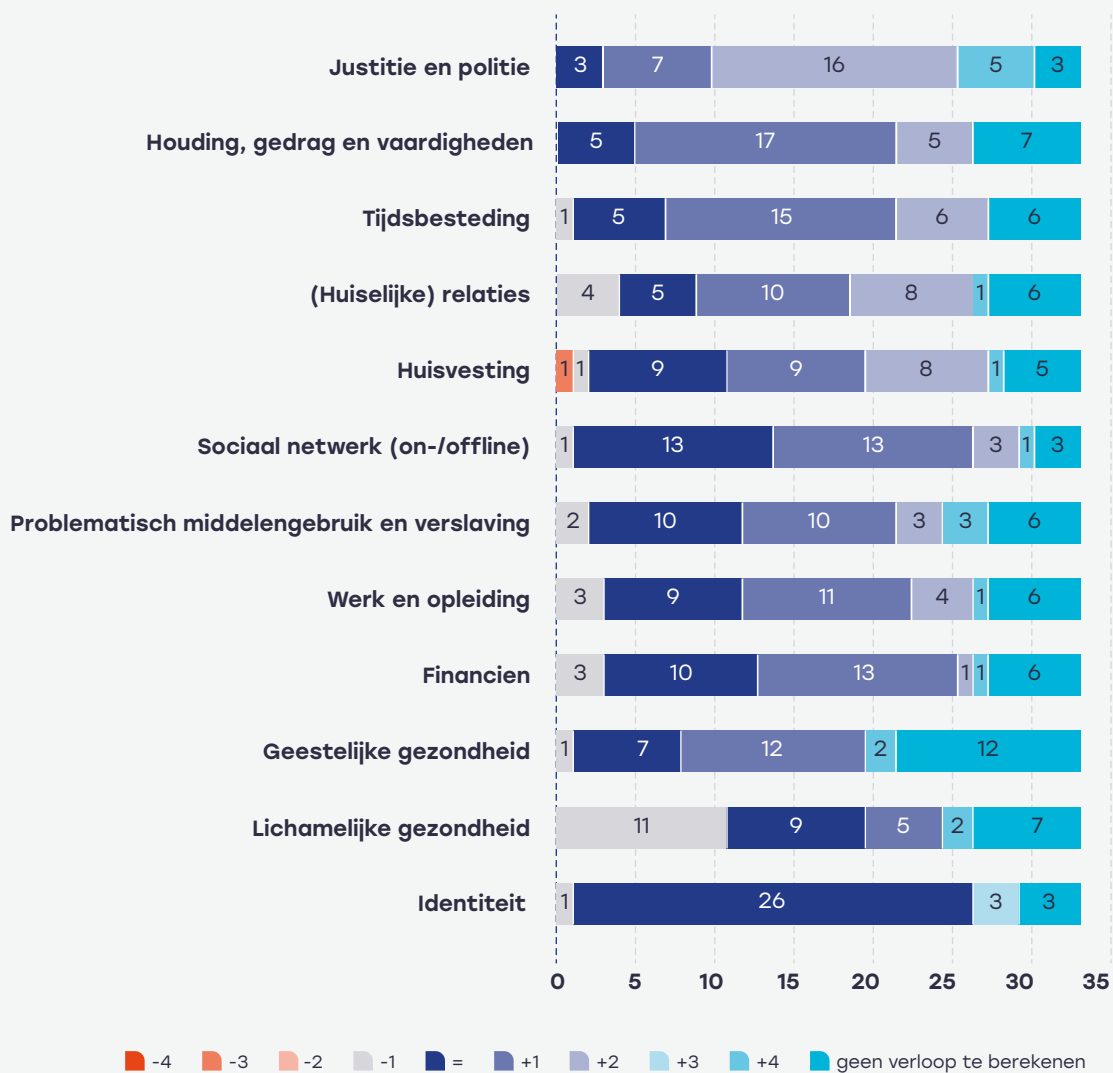
Van de 34 afgesloten/afgeschaalde personen is er gekeken naar de voortgang op de twaalf leefgebieden door de nulmeting en eindmeting van de Top X Oost met elkaar te vergelijken. In de monitor worden de volgende stappen aangehouden: van acuut (de situatie is onhoudbaar) naar niet (de persoon is niet bekwaam), beperkt, voldoende en volledig (de persoon is volledig bekwam).

De meeste vooruitgang is geboekt op de leefgebieden:

- Justitie en politie
- Houding, gedrag en vaardigheden
- Tijdsbesteding

In het schema hieronder, is te zien dat er bijvoorbeeld op het leefgebied 'Justitie en politie' 16 aanpakken bij afsluiting twee niveaus zijn gestegen ten opzichte van de nulmeting (zie de legenda onderaan het schema voor het aantal + en - stappen per kleur).

Ontwikkeling per leefgebied tussen begin- en eindmeting, n=34

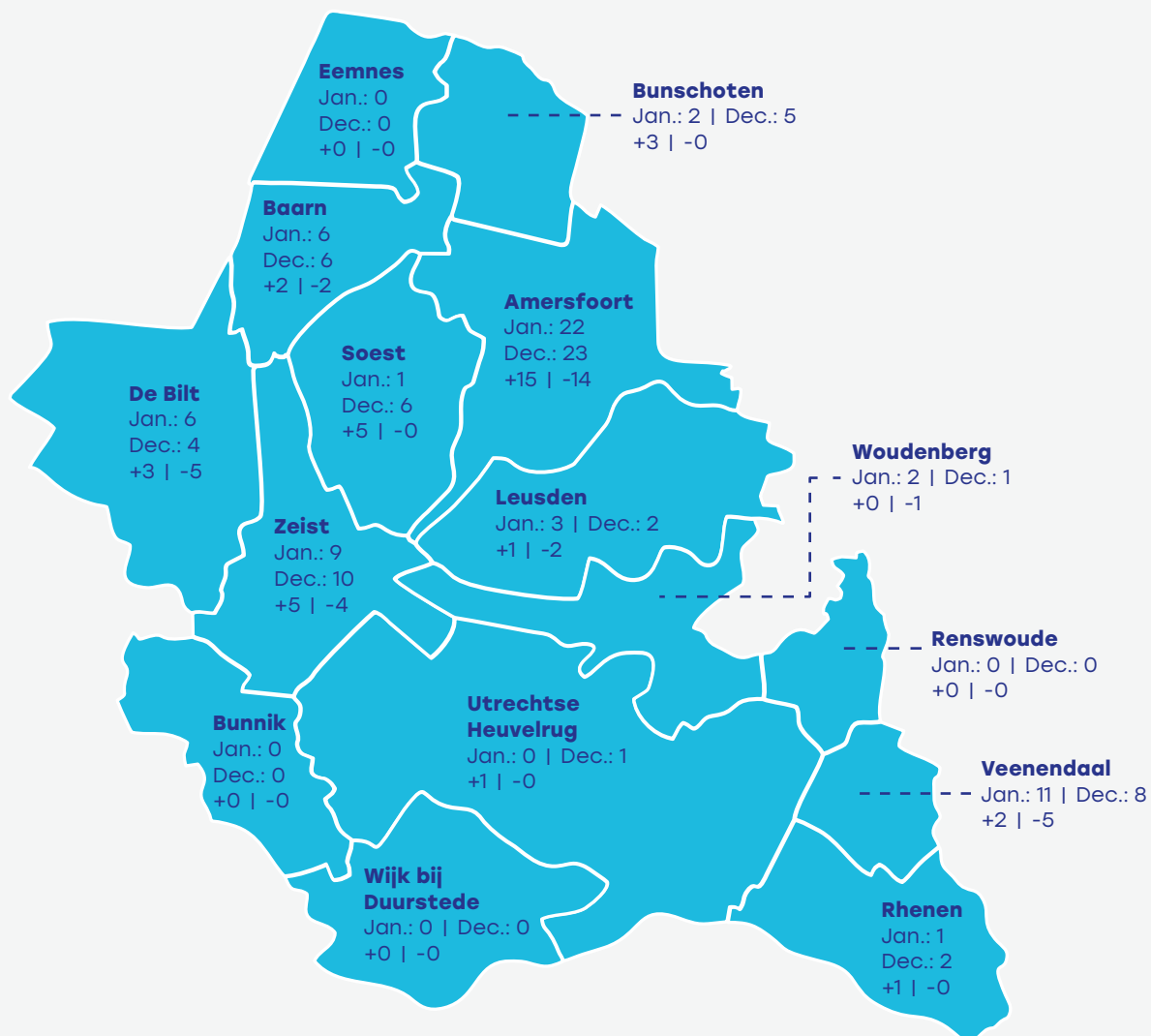

Bij de kleinere gemeenten Eemnes, Renswoude, Wijk bij Duurstede en Bunnik was er afgelopen jaar geen sprake van complexe domeinoverstijgende casuïstiek die naar het ZVHRU is opgeschaald.

Meldende organisatie instroom Top X Oost

Gemeente	20
Politie	16
Reclassering	2

Verdeling per gemeente: district Oost

2.1.2. Top X West

Ook in West loopt de Top X aanpak in de meeste gemeenten. De tien gemeenten werken met twee vaste gemeentelijke vertegenwoordigers die aan tafel zitten bij Top X West. Deze gemeentelijke vertegenwoordigers hebben ook een belangrijke rol in de lokale PGA-aanpakken. Op die manier zijn er korte lijnen om waar het nodig is op te schalen en waar het kan af te schalen.

1 januari 2024:
32 personen in regie

Er zijn gedurende het jaar **11 personen ingestroomd**

Op 31 december 2024 waren er **26 personen in regie**

Er zijn gedurende het jaar **17 personen afgesloten/afgeschaald**

Dit betekent een totale caseload voor West in 2024 van **43 personen**

De caseload voor Top X West daalt de afgelopen drie jaar licht. In 2023 omvatte de totale caseload 47 aanpakken, in 2024 waren dit er totaal 43. In 2024 zijn er 6 aanpakken afgesloten die langer dan 4 jaar

in de aanpak hebben gezeten. De instroom is niet toegenomen afgelopen jaar. Van de 17 uitgestroomde aanpakken zijn er 10 positief geweest.

Doorlooptijden afgesloten casussen Top X West

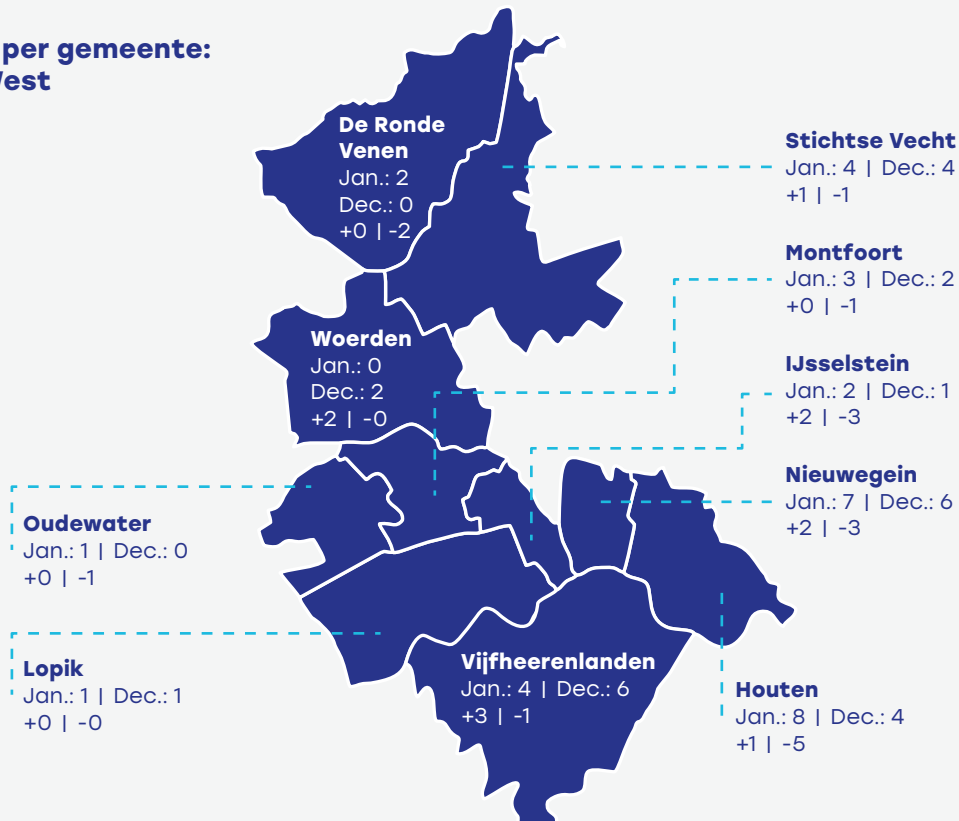
Status	< 1 jaar	1-2 jaar	2-4 jaar	> 4 jaar	Totaal
Afgesloten in 2021	1	6	3	4	14
Afgesloten in 2022	2	3	4	8	17
Afgesloten in 2023	2	4	4	5	15
Afgesloten in 2024	3	4	4	6	17

Tussentijds wordt goed gemonitord of casuïstiek nog aan de criteria voldoet en/ of de doelen behaald zijn. Afgelopen jaar is nog een tiental casussen die al langer liepen (< 2 jaar) afgesloten.

Meldende organisatie instroom Top X West

Gemeente	7
Reclassering	1
RvdK	2

Verdeling per gemeente: district West

2.1.3. Top X Stad Utrecht

Voor Utrecht Stad zijn er twee Top X aanpakken, één specifiek voor Jeugd, één specifiek voor Volwassenen. De aanpakken voor Utrecht Stad richten zich op een jongere doelgroep in principe tot 27 jaar.

Top X - Jeugd

1 januari 2024:
35 personen in regie

Er zijn gedurende
het jaar **14 personen
ingestroomd**

Op 31 december 2024
waren er **34 personen
in regie**

Er zijn gedurende
het jaar **15 personen
afgesloten/
afgeschaald**

Dit betekent een totale caseload voor
Top X Jeugd in 2024 van 49 personen

Ervaringsdeskundige

“Ik ben een buddy die naast hen staat. Niet vanuit een 9 tot 5 mentaliteit, maar op momenten die voor de jongere belangrijk zijn. Dat kan zijn bij sollicitaties, rechtbankbezoeken of open dagen van scholen. Ik begrijp hun wereld – met de invloed van (straat)cultuur – vanuit mijn eigen achtergrond. Door me te richten op wat zij nodig hebben (praktisch en emotioneel), hoop ik bij te dragen aan positieve veranderingen in hun leven.”

Davey is een jongen met LVB problematiek en een ernstig belastend verleden.

Tijdens de aanpak is hij uit huis geplaatst. Lange tijd ging het niet goed met hem, totdat de jeugdreclasserder met hem bespreekt wat hij wil en waar hij zich voor in wil zetten. ‘Davey was enorm enthousiast in dit gesprek, zo heb ik hem niet eerder gezien. Hij had namelijk helemaal zelf (met een klein beetje hulp van zijn ambulante begeleider) een opleiding opgezocht. Hij had hier zelfs al een sollicitatiegesprek gehad. Hij wil graag barbier worden’. De randvoorwaarden van deze opleiding lijken ideaal voor Davey; hij kan op korte termijn beginnen, het is in de middag en avonden (dit houdt hem van de straat en hij hoeft niet vroeg op) en de werkgever is bereid een kapperskit ter beschikking te stellen. Davey is erg gemotiveerd om hieraan te beginnen. Het ZVHRU zet hiervoor na overleg met partijen het ‘maatwerkbudget’ in en zo kan Davey aan de slag!

**Casus
voorbeeld
Davey**

Top X - Volwassenen

De instroom voor Top X Volwassenen is met 14 een stuk hoger dan vorig jaar. De politie is de voornaamste aanmelder van casuïstiek. Ondanks dat de focus op t/m 27 jaar is, zijn er afgelopen jaar ook meerdere casussen opgepakt van oudere personen met een hoog risico op veiligheidsproblematiek en problemen op verschillende leefgebieden zoals dakloosheid en middelengebruik.

Ontwikkeling afgelopen jaren

Jaar	Openstaand op 1 januari	Aantal geopend	Aantal afgesloten	Openstaand tot 31 december	Caseload
2021	99	29	23	106	128
2022	106	23	43	86 ¹	129
2023	81	23	43	61	104
2024	61	28	28	61	89

Meldende organisatie instroom Top X Utrecht Stad	
Politie	18
Gemeente	7
SAVE	1
Reclassering	2

2.1.4. Top X Onbegrepen gedrag en gevaarsrisico

Personen met onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico heeft veel aandacht. Vanuit de POK -middelen is voor de Zorg- en Veiligheidshuizen extra geld beschikbaar gesteld om hier structureel op te kunnen investeren. Ook binnen het ZVHRU is duidelijk dat deze aanpak nodig is en blijft zowel vanuit de Top X OGG als de Levensloopaanpak. De Top X aanpak is gestart in 2018. De afgelopen jaren ligt de caseload tussen de 50 - 55 personen. Afgelopen jaar lag dat op 51 personen. Binnen de Top X OGG is het ZVHRU relatief korter betrokken dan bij de andere aanpakken, omdat de aanpak gericht is op de-escaleren bij (acute) dreigende gevaarsrisico's. Er is vaak sprake van maatschappelijke en bestuurlijke druk om de gevaarsrisico's beheersbaar te krijgen. Dat vraagt om begrip van betrokken partijen over elkaars mogelijkheden, maar ook over elkaars onmogelijkheden. Het ZVHRU verbindt beide werelden in deze hectiek. In 15 gevallen werd de aanpak positief afgesloten. De aanpak wordt positief afgesloten als de gevaarsrisico's beheersbaar zijn geworden. In acht aanpakken is een lange detentie of maatregel de reden van afsluiten geweest waarbij het voornamelijk ging om een opgelegde TBS-maatregel.

Het afgelopen jaar zien we casuïstiek met diverse achtergronden binnen de Top X OGG. We zien 'verward gevaarlijken', maar ook complotdenkers en bedreiging van hoogwaardigheidsbekleders en andere personen die psychische- en verslavingsproblematiek combineren. De alertheid voor deze diverse groep is groot. De meldingen komen afgelopen jaar voornamelijk van de gemeenten. Ook (forensische) zorg, reclassering, politie en het Openbaar Ministerie melden aan.

Bij zes personen werd met de betrokken partners in triage gezamenlijk besloten een persoon niet in de aanpak op te nemen. Dit ging om vijf meldingen uit de gemeente Utrecht en één uit Vijfheerenlanden.

¹ In 2022 is een aantal personen per abuis dubbel geteld, dit is gecorrigeerd in 2023

Doorlooptijden afgesloten casussen Top X OGG

Status	0-6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-4 jaar	Langer dan 4 jaar	Totaal
Afgesloten in 2021	1	4	6	1	0	12
Afgesloten in 2022	5	8	6	4	0	23
Afgesloten in 2023	8	5	11	6	0	30
Afgesloten in 2024	3	11	12	1	1	28

Binnen de Top X OGG is het ZVHRU relatief korter betrokken dan bij de andere aanpakken, omdat de aanpak gericht is op de-escaleren bij (acute) dreigende gevaarsrisico's. In bovenstaande tabel is te zien dat van de afgesloten casussen er 14 binnen het jaar worden afgesloten danwel worden afgeschaald. En voor 12 casussen is het ZVHRU korter dan twee jaar betrokken. Slechts bij twee zaken is dat langer.

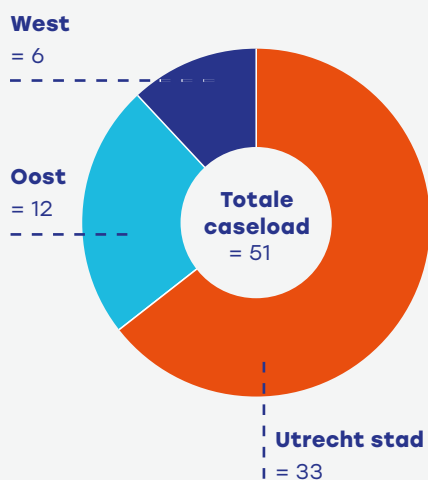
Meldende organisatie instroom Top X- OGG

Gemeente	11
Politie	12
Reclassering	1
(Forensische) GGZ	2

De man die met alle Thuisbezorgd spullen op het vliegtuig werd gezet

Betrokkene pleegt een delict. Dreiging met een nepbomgordel bij een instantie en daarbovenop ook nog bedreiging van de directeur. Vanuit de aanpak wordt er binnen een forensisch kader lange tijd begeleiding en behandeling aan de man gegeven. Mede door zijn strafblad staat hij op de nominatie om uitgezet te worden. Het klinische deel stopt en er begint een spannende tijd. Betrokkene gaat worden uitgezet. Hij hoort het nieuws juist op het moment dat hij enkele dagen in een asielzoekerscentrum is geplaatst. Het net sluit zich en zijn psychotische kwetsbaarheid neemt toe. Ook heeft hij niets meer te verliezen. Er volgen signalen uit het buitenland dat betrokkene dreigt om een willekeurig slachtoffer van de straat te halen en te gijzelen. Het moment van schakelen tussen alle partijen van het netwerk OGG vindt in twee dagen tijd plaats. Er wordt snel gehandeld door politie, gemeente, IND en andere partners van het ZVHRU. Hij wordt opgepakt en er is voldoende bewijs voor nieuwe dreiging. Binnen de context van 'niets meer te verliezen hebben' is er reden tot actie! Binnen een week is het vliegtuig geregeld met bestemming land van herkomst. Dan komt er plots een kink in de kabel: betrokkene wil per se al zijn verzamelde spullen, inclusief zijn werkspullen (helm, rugzak en kleding) van Thuisbezorgd meenemen. Dit wordt geregeld en zo stapt de man met al z'n spullen op het vliegtuig naar het land van herkomst.

Aantal personen per district

2.2. Levensloopaanpak

Inmiddels wordt al vijf jaar de Levensloopaanpak in de regio Utrecht vormgegeven en staan de benodigde (tijdelijke) financiële randvoorwaarden voor het Zorg- en Veiligheidshuis, de gemeenten en de levensloopaanbieders. Het includeren vindt plaats aan de hand van een gezamenlijk opgestelde werkwijze.

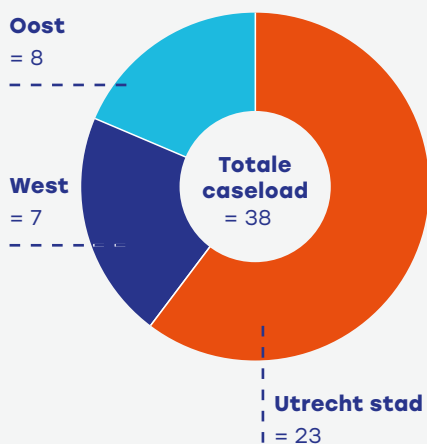

Ook de Levensloopaanpak bedient de gehele regio. Van de totale caseload in 2024 kwamen 23 personen uit district Utrecht Stad, acht personen uit district Oost en zeven personen uit district West. Het afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in een stevigere werkwijze. Er zijn voor alle personen levensloopplannen opgesteld of herijkt. Wat duidelijk naar voren komt, is dat deze doelgroep duurzame plekken nodig heeft om de uitgewerkte scenario's effectief uit te voeren. Helaas zijn die vaak niet beschikbaar of niet geschikt voor deze personen. Het vergt veel tijd en afstemming om samen een alternatieve of een tijdelijke oplossing te vinden. Steeds vaker wordt er intensief samengewerkt met woonvoorzieningen om samen de belemmeringen op te heffen en op deze manier passende oplossingen te bieden (bij het op- en afschalen van de nodige zorg).

Aanmeldende organisatie

Gemeente	7
ZVH	1
LdH reclassering	1

Aantal personen per district

2.3. Multidisciplinaire aanpak MDA++

De aanpak MDA++ start met een grondige analyse op de problematiek door een team van experts (het consultatieteam). Na de aftrap in het consultatieteam, start een zogenaamd Interventieteam. In dit team nemen vooral professionals deel die direct betrokken zijn bij het gezin. De intensiteit van de overleggen van het Interventieteam is op maat; als er een hoge mate van onveiligheid is, overlegt het team vaker. Als de directe veiligheid verbetert, wordt de frequentie lager. Zowel bij het consultatieteam als bij de interventieteams wordt al langere tijd gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigheid op het gebied van huiselijk geweld, kindermishandeling of seksueel geweld. Ook is het gebruikelijk om de cliënt aan tafel uit te nodigen (zie onder).

1 januari 2024:
56 systemen in regie*

Er zijn gedurende het jaar **31 systemen ingestroomd**

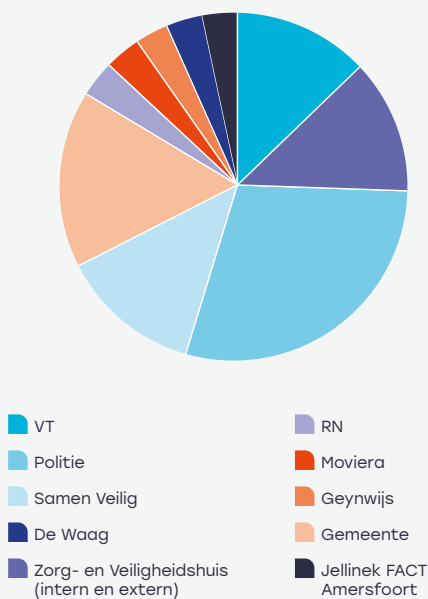
Op 31 december 2024 waren er **50 systemen in regie**

Er zijn gedurende het jaar **37 systemen afgesloten/afgeschaald**

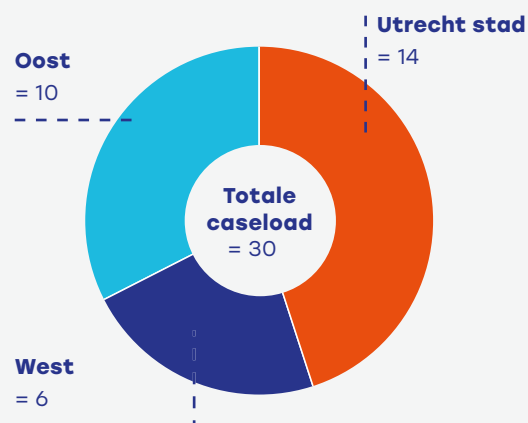
Dit betekent een totale caseload voor **MDA++ in 2024 van 87 systemen**

* Een systeem behelst één of meerdere gezinnen. Dit betekent dat er veel mensen (zowel volwassenen als kinderen) bij betrokken zijn. In 2024 waren er in het totaal **346 personen** betrokken bij de trajecten MDA++.

Aanmeldende netwerkpartner 2024

Instroom per district

Johan

De najaarszon schijnt zacht naar binnen bij de Stationsweg, een woonlocatie van Amerpoort in Breukelen voor volwassenen met een verstandelijke beperking. We zijn bijeengekomen om het MDA++ traject af te sluiten van Johan en zijn ouders. Dat heeft lang geduurd. Na veel hobbels blijkt begeleiding van Amerpoort in deze woonlocatie en behandeling vanuit Fivoor voor Johan de gouden combinatie. Johan woont er inmiddels anderhalf jaar. Hij is al langere tijd van de alcohol af en doet regelmatig ergens klusjes. Dankzij bewindvoering heeft Johan zijn financiën op orde. Hij heeft niet langer geld nodig voor zijn verslaving en valt zijn ouders niet meer lastig; er is geen sprake meer van huiselijk geweld. Het contact tussen hen is hersteld en de ouders hebben geen hulpvraag meer. De betrokken hulpverlener van het buurtteam gaat het traject ook afsluiten. Er is hard gewerkt door iedereen en we kunnen niet anders zeggen dan dat het harde werken is beloond.

Ervaringsdeskundigheid

De inzet van ervaringsdeskundigheid in de systeemaanpakken van huiselijk geweld, kindermishandeling of seksueel geweld is in de analyse en in het bepalen van de juiste interventies een waardevolle aanvulling op het perspectief van professionals. Het feit dat cliënten zich kunnen spiegelen aan de ervaringsdeskundige zorgt er bovendien voor dat adviezen beter landen en cliënten zich meer gesteund voelen. In 2024 sloot er 22 keer een ervaringsdeskundige aan bij het consultatieteam MDA++ en bij 13 (systeem) aanpakken was een ervaringsdeskundige meerdere keren bij besprekingen van een interventieteam MDA++ betrokken.

Clïent aan tafel

Ook het cliëntperspectief speelt een belangrijke rol bij MDA++. Indien mogelijk sluiten cliënten aan bij het interventieteam MDA++. Cliënten willen vaak zelf ook graag meedenken en -praten over het veiligheidsplan. Door ze te betrekken, voelen cliënten zich gehoord en serieus genomen. Tevens vergroot een goede afstemming met de cliënten de haalbaarheid van het plan, waardoor risico's op onveiligheid kunnen afnemen. In 2024 sloten in totaal bij 114 overleggen van een interventieteam MDA++ cliënten aan.

Clïentperspectief MDA++ (een compilatie)

'Vanaf zijn 14e jaar werd onze zoon steeds agressiever. Voornamelijk naar zijn moeder en zijn zus. We hebben vanaf die tijd met grote regelmaat 112 moeten bellen, omdat de situatie thuis zeer onveilig was. Op dat moment waren wij ook met diverse zorgverleners in contact en met de jeugdbescherming en het jeugdteam van de gemeente.

Toen MDA++ startte en onze zoon 18 jaar werd is (in overleg met ons) beoordeeld welke zorginstelling hem het beste kon helpen. Dat pakte niet goed uit en ook een uithuisplaatsing lukte om meerdere redenen niet. De spanning die dit met zich meebracht zorgde voor een ondraaglijke situatie voor ons als ouders. MDA++ is blijven zoeken naar een juiste oplossing voor onze zoon. Uiteindelijk hebben zij deze gevonden in de vorm van een zorgboerderij. Onze zoon woont nu al 2,5 jaar op zichzelf met lichte begeleiding. Deze situatie heeft ervoor gezorgd dat iedereen in ons gezin weer tot rust is gekomen'.

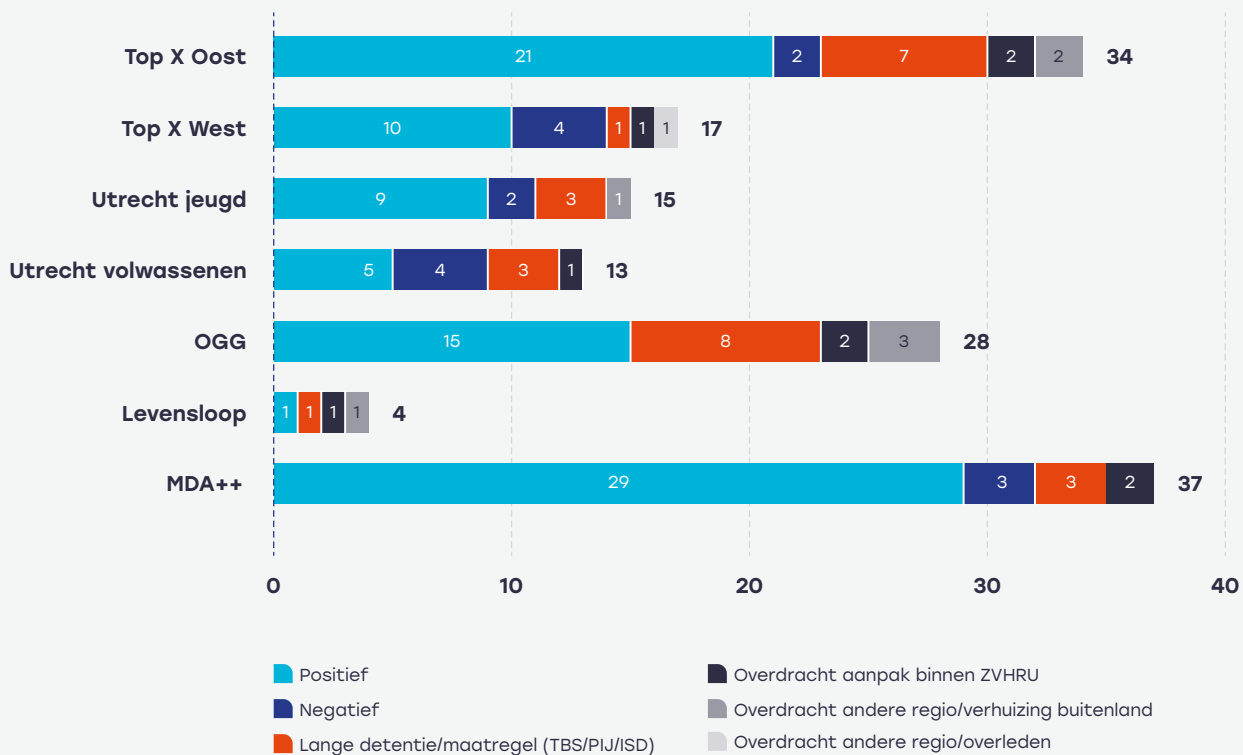
2.4. Uitstroom per aanpak

Er zijn in 2024 totaal 145 aanpakken afgesloten, danwel afgeschaald. In totaal zijn er afgelopen jaar 143 aanpakken ingestroomd. Onderstaande tabel geeft per aanpak weer wat de reden van afsluiten was.

Positieve afsluiting houdt in ófwel dat de doelen zijn gehaald ófwel dat betrokkenen gedurende een jaar niet meer in aanraking met de politie zijn gekomen. Bij de aanpak OGG is de-escaleren het doel, en kan een van de doelen zijn om onmiddellijk gevaar af te wenden. Als dit gerealiseerd is kunnen de partners besluiten om af te schalen.

In geval van negatieve afsluiting zijn de doelen niet gehaald, hieronder valt vrijwel altijd het doel recidivereductie. Afsluiting vanwege een lange detentie of maatregel behoeft nuancering. Als een betrokkene in een Top X aanpak zit, is er extra aandacht vanuit partners, zo ook vanuit politie. In een aantal gevallen heeft deze aandacht geleid tot een strafrechtelijk onderzoek waaruit (lange) detentie is voortgekomen. In een aantal gevallen heeft de aanpak ertoe geleid dat betrokkene in aanmerking is gekomen voor een bepaalde maatregel (zoals een ISD-maatregel). In het kader van een ISD-maatregel kan dan (in een periode van twee jaar) worden gewerkt aan de leefgebieden.

Uitstroom per aanpak

2.5. Radicalisering en extremisme

Voor personen die radicaliseren of geradicaliseerd zijn en daarbij bereid zijn geweld te (willen) gebruiken, is de aanpak Radicalisering en extremisme. Deze vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente en is een zogenaamde plustaak voor het ZVHRU. Er wordt gewerkt onder een apart convenant vastgesteld tussen gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en de Reclassering. Het ZVHRU heeft hierin de rol van 'uitvoerder' en faciliteert het casusoverleg en vervult de rol van technisch voorzitter. De overleggen voor Regio Oost en West vinden 1 x per zes weken plaats. Voor Utrecht Stad geldt dat dit om de week is.

In de aanpak radicalisering worden - anders dan in bijvoorbeeld de Top X - al in een vroeg stadium signalen opgepakt en onderzocht. Voorkomen moet worden dat iemand (verder) verstrengeld raakt in de ideologie en bereid is daartoe strafbare feiten te plegen. Indien daadwerkelijk sprake is van radicalisering, vindt instroom in de aanpak plaats. In district Oost zijn 8 signalen opgepakt, waarvan er 2 daadwerkelijk zijn ingestroomd. In district West zijn 6 signalen gedaan, waarvan er 1 is ingestroomd. Aanmelders van de signalen waren vooral de Politie, gemeente, OM en SAVE.

Daarnaast ligt de focus in de aanpak op het signaleren van (regionale) trends en ontwikkelingen, zoals antisemitische uitingen of bijeenkomsten van soevereinen. Er is in beide regio's geen trend of toename te zien in een bepaalde ideologie; de doelgroep is heel divers. Er zijn wel zorgen over online radicalisering en de zeer jonge leeftijd waarop dit gebeurt.

Voor alle gemeenten en partners is er vier keer per jaar een kwartaaloverleg, waarin - veelal met experts - verdieping op actuele maatschappelijke thema's plaatsvindt. Denk daarbij aan presentaties door de NCTV (dreigingsbeelden), de gemeente Súdwest Fryslân (aanpak soevereinen) of het Landelijk Steunpunt Extremisme (inzicht in ondersteuningsaanbod).

1 januari 2024:
37 personen in regie

Er zijn gedurende
het jaar **10 personen**
ingestroomd

Op 31 december
2024 waren er
34 personen in regie

Er zijn gedurende
het jaar **13 personen**
afgesloten/
afgeschaald

Dit betekent een totale caseload voor
Radicalisering Utrecht stad in 2024 van
47 personen

In 2024 zijn er in Utrecht Stad in totaal 163 nieuwe meldingen/adviesgesprekken geweest. Dit is een toename in vergelijking tot vorig jaar, toen er 139 signalen door de gemeente Utrecht werden ontvangen.

3

Ontwikkelingen & vooruitblik

3.1. Doorontwikkelingsplan 2021 - 2024

Vanuit het doorontwikkelingsplan is de governance verder verstevigd en ook op andere aandachtspunten uit het plan zijn vervolgstappen gezet. Belangrijke onderdelen, zoals de governance, de aanpassing van de selectie- en afsluitcriteria en de pilot casus-houderschap werden geëvalueerd en verbeterpunten zijn gezamenlijk opgepakt. Het plan is hiermee afgerond en de aandachtspunten maken nu deel uit van de reguliere werkwijze. We kijken terug op de belangrijkste ontwikkelingen.

3.1.1. Governance

De uitgangspunten die in de stuurgroep in juli 2022 zijn vastgesteld voor wat betreft de governance hebben we afgelopen jaar verder vorm gegeven. Zo werd het Partneroverleg stevig(er) geïntegreerd als voorportaal voor de Stuurgroep, waardoor agendering, bestuurlijke afwegingen en besluitvorming beter konden worden voorbereid. Ook in het leggen van verbinding met relevante, andere bestuurlijke gremia in de regio (DVC's, RVC) is winst geboekt.

Andere punten uit het doorontwikkelingsplan waren (o.a.) de selectie- en afsluitcriteria en de registratie in PGA X. Een integrale werkgroep ging met de uitkomsten van een vragenlijst aan de slag over de aangepaste **selectie- en afsluitcriteria** (Top X aanpak, de Top X onbegrepen gedrag en gevaarsrisico en MDA ++) en deed een voorstel ter verbetering. Dit werd in september 2024 door de Stuurgroep vastgesteld.

In de praktijk is gebleken dat de werkafspraken rondom de **registratie in PGA X** blijvend aandacht vragen. Registreren in het systeem is voor de meeste partners nog geen vanzelfsprekendheid. Met de komst van de WGS in maart 2025 zal het werken in het systeem nog meer aandacht krijgen.

3.1.2. Bestuurlijk prioriteiten

Op de vier bestuurlijke speerpunten werden inhoudelijke vervolgstappen gezet:

■ Jonge aanwas en doorgroeiërs

De Utrechtse aanpak Grenzen Stellen, Perspectief bieden bestaat uit twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen. Sleutelwoorden in beide pijlers zijn: inzicht verkrijgen, voorkomen, verbeteren (van het perspectief) en verstoren van criminele activiteiten. Daarnaast is er per pijler een uitgebreid interventiepalet om samen met de partners te werken aan de veiligheid en leefbaarheid van de stad. Ook in de gemeente Nieuwegein loopt deze aanpak, al bevindt het zich daar nog in de opstartfase. Binnen de eerste pijler maakt een intensieve persoonsgerichte aanpak op jonge aanwas, doorgroeiërs en criminele families deel uit van het interventiepalet. Het ZVHRU is hier nauw bij betrokken.

■ Onbegrepen gedrag met een gevaarsrisico's

Gebrek aan inzicht en zorgen over de toename van meldingen en gevaarsrisico's waren aanleiding voor de uitvoering van een regionale analyse naar de doelgroep van mensen met onbegrepen gedrag. Drie doelen stonden centraal: 1. inzicht krijgen in de aard en omvang van de doelgroep, 2. inzichtelijk maken van het zorglandschap en 3. een confrontatie tussen die twee (vraag en aanbod). De resultaten werden begin juli 2024 besproken in een werkconferentie waar alle netwerkpartners vertegenwoordigd waren. Knelpunten uit de analyse werden herkend en aangevuld (tekort aan woonplekken, maatwerkbudget) en vormden input voor een vervolgaanvraag bij ZonMw (zie ook § 3.2.)

■ **Radicalisering en Extremisme**

Met de komst van de ‘Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten’ is het wenselijk om de rol en verantwoordelijkheden van het Zorg- en Veiligheidshuis scherp te hebben. De uitvoering van de PGA radicalisering is een plustaak voor het Zorg- en Veiligheidshuis en dit vraagt om specifieke aandacht voor de governance, werkafspraken en financiën. Omdat dit ook voor de andere Zorg- en veiligheidshuizen in Midden-Nederland geldt, trekken we hier samen op met de ZVH-en Gooi & Vechtstreek en Flevoland. Bestuurlijk gezien valt de PGA radicalisering formeel onder de governance van het ZVHRU. Een subsidieaanvraag voor Versterkingsgelden van de NCTV is gehonoreerd, waardoor in 2025 en 2026 (ten behoeve van de regiogemeenten) extra middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van deze Aanpak Radicalisering & Extremisme.

■ **Ex-Justitiabelen**

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor start van de pilot ex-justitiabelen met een hoog veiligheidsrisico. Deze aanpak is door de Stuurgroep van het Zorg- en Veiligheidshuis als speerpunt benoemd en zal vanaf 1 januari 2025 starten. In de pilot worden de risico’s die door verschillende organisaties worden gezien bij elkaar gebracht. De risico’s worden geduid en vervolgens wordt nagegaan of er een domeinoverstijgende aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis nodig is. Bij politie, OM, reclassering, gemeente en PI is informatie over het gedrag van justitiabelen met een mogelijk hoog veiligheidsrisico beschikbaar. Als deze informatie wordt gecombineerd kan dit een completer beeld opleveren voor de risico’s voor de betrokkene zelf, zijn familie en netwerk, de buurt, slachtoffers of getuigen en professionals van verschillende organisaties die betrokken zijn.

3.1.3. Procesregie en casushouderschap

De pilot casushouderschap werd na een eerste proefperiode in 2023 verlengd tot mei 2024. Op basis van een uitgebreide evaluatie werd in het Partneroverleg van september 2024 besloten om de werkwijze van het casushouderschap voort te zetten en als reguliere werkwijze binnen het ZVHRU te continueren. Met de aanbevelingen gaan we gezamenlijk aan de slag:

- Verdere uitwerking van uitvoering casushouderschap binnen de OGG-casuïstiek;
- Nader uit- en toelichten rol interventiepleger;
- Inzet op gezamenlijk leren en ontwikkelen gericht op toepassing rollen en effectief gedrag;
- Ontwikkeling inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers;
- Creëren van voldoende tijd en ruimte voor invulling casushouderschap in eigen organisatie lijnen.

Het oppakken van de rol van casushouder door de verschillende partners kreeg in 2024 steeds beter vorm en we blijven hierop investeren. Zoals verwacht pakken gemeenten, (jeugd)reclassering, SAVE en WSS de meeste casussen als casushouder op. Bij de levensloopaanpak doet de levensloopaanbieder dit ook.

3.2. Leren en innoveren

Investeren in de gezamenlijke kennis en kunde van onze professionals én in het blijvend verbeteren en versterken van de aanpakken binnen het ZVHRU, heeft hoge prioriteit. Waar mogelijk en relevant vragen we subsidies aan om hiervoor extra ruimte te creëren. Dat is ook nodig om op de hoogte te blijven in een sterk veranderende maatschappelijke context met groeiende en steeds complexer wordende casuïstiek. We innoveren door voortdurend met elkaar te leren en te verbeteren in de vorm van pilots, onderzoeken, netwerkdagen, kennissessies en procesevaluaties.

3.2.1. Pilots en onderzoeken

Pilot risicomangement

Het ministerie van Justitie en Veiligheid honoreerde onze subsidieaanvraag voor een pilot risicomangement. Binnen de casuïstiek van het ZVHRU zet een groot deel van de netwerkpartners een risicotaxatie-instrument in. Om er beter gebruik van te kunnen maken, is het nodig om op een meer uniforme en structurele wijze de informatie uit die taxaties (op hoofdlijnen) uit te wisselen en te benutten voor de aanpak. Hiervoor zijn veranderingen in het werkproces, extra afspraken en een verdere professionaliseringsslag binnen het (netwerk)team nodig. Binnen de pilot experimenteren we met actie-onderzoek binnen de Top X Jeugd en OGG en op basis van de resultaten integreren we risicomangement (in 2025) breder in onze werkwijze.

Onderzoek naar intuïtie

Een bachelorstudent gelieerd aan de Politieacademie onderzocht het concept intuïtie en de rol ervan in risicobeoordeling tijdens het triageproces (van Top X OGG). Om inzicht te krijgen in de huidige en gewenste rol van intuïtie werd een combinatie gemaakt van uitkomsten uit literatuuronderzoek, interviews en observaties tijdens het triageproces. De resultaten tonen aan dat intuïtie een rol kan spelen tijdens triages, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo moet intuïtie gebaseerd zijn op kennis, (werk)ervaring en feitelijkheden. Ook is onderling vertrouwen tussen deelnemende partners een randvoorwaarde. De resultaten nemen we mee in de pilot risicomangement, die in 2025 wordt afgerond (zie boven).

Regio-analyse OGG en vervolg

De uitvoering van een regio-analyse naar de doelgroep van personen met onbegrepen gedrag en gevaarsrisico's (zie § 3.1.1.) kon worden uitgevoerd met behulp van een subsidie van ZonMw.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek:

- De omvang van de doelgroep is niet met exacte aantallen vast te stellen. Cijfers van zowel de Politie als de GGD laten een toename van meldingen zien in 2023 ten opzichte van 2022. Voor een kleine groep personen verspreid over de regio, zijn meer dan vijf meldingen gedaan. Het aantal (zorg)meldingen in de regio schommelt zowel bij de Politie, als bij de GGD tussen de zes en zeventien per jaar.
- De aard van de doelgroep is niet met een indeling in subgroepen te duiden, maar wel door een combinatie van kenmerken die per persoon verschilt (o.a. verslaving, dagbesteding, zorgmijding).
- De aansluiting tussen de lokale (gemeentelijke) aanpakken en de opschaling richting het ZVHRU kan beter, vooral voor de groep met hoog gevaarsrisico. Als oorzaken werden genoemd: de strenge criteria van het ZVHRU, gebrek aan gemeentelijke capaciteit (vooral bij kleine gemeenten) en beperkte kennis over doelgroep en interventies.

Om verder te kunnen met de uitkomsten werd in september een nieuwe subsidieaanvraag ingediend bij ZonMw, die in december 2024 werd toegekend voor een periode van drie jaar. In 2025 gaan we verder aan de slag met drie nieuwe ontwikkelingslijnen: het versterken van de verbinding tussen de lokale en regionale persoonsgerichte aanpak, het krijgen van zicht op voldoende passende woon- en verblijfsplekken (en scenario's voor oplossingen) en het doorbreken van systeemstagnaties middels een maatwerkbudget.

Aanpak Ernstig Overlastgevende Criminele Families Eind 2023 werd de uitvoering van de pilot Ernstig Overlastgevende en Criminele Families (EOCF) van de gemeente Utrecht in het ZVHRU belegd. De pilot beoogt crimineel gedrag van families te verstoren, overlast te verminderen en te voorkomen dat dit gedrag overgedragen wordt aan kinderen en kleinkinderen. In de lerende aanpak ontdekken we werkenderwijs op welke manier we grenzen kunnen stellen aan crimineel gedrag en perspectief kunnen bieden aan leden van gesloten familienetwerken. We werkten in 2024 nog op basis van de criteria van de Top X aanpak. Tegelijkertijd ontwikkelden we met de kernpartners een werkproces EOCF, dat vanaf het eerste kwartaal van 2025 gebruikt gaat worden. Binnen de aanpak EOCF ligt voor de procesregisseur een focus op de coördinatie van de individuele plannen van aanpak van familieleden. De lessen uit de praktijk gebruiken we om met de gemeente Utrecht

en de betrokken partners een methodische aanpak te ontwikkelen op het integraal werken met gesloten familienetwerken.

3.2.2. Netwerkdagen en Kennissessies

Samenwerken vormt de basis van al ons werk en investeren in de verbetering ervan, is niet alleen nuttig, maar ook erg leuk! Tijdens onze **netwerkdagen** staat het ontmoeten en elkaar (beter) leren kennen centraal, maar dat combineren we bij voorkeur met een interessant programma.

We organiseerden dit jaar een Lente sessie over 'taal in samenwerking' en op onze zomersessie kwamen vier interessante sprekers vertellen over: copingsmechanismen bij criminele jongeren, het boek "What the f*ck?!", signalen en handelingsperspectief bij femicide en (ex)partnerdoding, de invloed van groepscollectivisme bij communicatie. Aansluitend aan de zomersessie luidden we met de ZVHRU-BBQ de zomer in. We sloten het jaar 2024 af met een kerstborrel op het Stadhuis.

Kennissessies organiseren we vanuit de kennis en informatiebehoefte van onze netwerkprofessionals over bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen of fenomenen, wet- en regelgeving. Uitgangspunt is de constructie: 'voor professionals, door professionals'.

In 2024 waren er vier kennissessies (met 20 tot 30 deelnemers):

- In mei: Inleiding in het strafrecht (door het OM)
- In september: Alles over verslaving (Jellinek kliniek)
- In oktober: De basis van de Wvvgz (psychiaters Altrecht en GGZ Centraal)
- In november: Het bestuurlijk instrumentarium (door jurist gemeente Utrecht)

3.2.3. Procesevaluaties

De casuïstiek binnen het ZVHRU is complex en vraagt om een intensieve (domeinoverstijgende) samenwerking. De uitdagingen waar we als netwerk voor staan zijn op vrijwel alle procesonderdelen taai en ingewikkeld. Soms is wet- en regelgeving complex, is er geen passende interventie voor handen en lopen de frustraties hoog op. Het gezamenlijk evalueren van de samenwerking rondom een specifieke, complexe casus is zinvol om samen verder te kunnen en ervan te leren voor de toekomst. Samen met het Instituut voor Publieke Waarden legden we de basis voor een nieuwe evaluatiemethode inpasbaar in ons werkproces. Daarnaast evalueerden we in 2024 tweemaal met alle betrokken ZVHRU-partners het proces rondom een zeer complexe casus onder leiding van Platform Sociaal Domein. In 2025 gaan we (op basis van de werkzame elementen) over tot implementatie van een praktisch toepasbare evaluatiemethode in de ZVHRU-werkwijze.

3.3. Vooruitblik

3.3.1. Landelijk kader

Er is een nieuw Landelijk Kader voor de Nederlandse Zorg- en Veiligheidshuizen opgesteld. Het vorige stamde nog uit 2013 en was aan vernieuwing toe. Het nieuwe kader bestendigt de identiteit en de positionering van het Zorg- en Veiligheidshuis als dé basisvoorziening in de regio voor domeinoverstijgende samenwerking op complexe casuïstiek. Met ingang van 1 maart 2025 ligt daar een wettelijke basis onder voor gegevensuitwisseling tussen de samenwerkende partijen (WGS). Ambities op landelijk niveau toetsen we aan die van het ZVHRU en maken we – indien relevant – passend voor de regio Utrecht.

3.3.2. Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS)

Per 1 maart 2025 treedt de WGS in werking. Deze wet biedt een expliciete wettelijke grondslag en daarmee duidelijkheid voor gegevensverwerking binnen het samenwerkingsverband van onder andere het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). In de wet is een aantal belangrijke randvoorwaarden gesteld aan de gegevensverwerking binnen het ZVH, die gaan over: doel, aard en samenstelling van het samenwerkingsverband, waarborgen voor zorgvuldigheid en toetsing en de wijze waarop gegevens worden verwerkt. De WGS is voor een groot deel een wettelijke verankering van de werkwijze in het bestaande protocol en modelconvenant.

Er zijn ook belangrijke veranderingen, die gaan over: de typen deelnemers (publiekrechtelijke, privaatrechtelijke en incidentele) en het aanwijzen van een Contactpunt en coördinerend Functionaris Gegevensbescherming. De voorbereidingen voor implementatie van de wet zijn dit jaar gestart en zullen we het eerste half jaar van 2025 voortzetten.

3.3.3. Blik op 2025

Ook afgelopen jaar heeft het samenwerkingsverband van het ZVHRU zich hard gemaakt binnen de verschillende aanpakken, het gaat in totaal om **394** persoonsgerichte aanpakken en **87** systeemgerichte aanpakken (met daarin **346** betrokken personen). We zijn trots op hoe we met elkaar en voor de betrokkenen samenwerken, maar realiseren ons dat dit –gezien de maatschappelijke uitdagingen – om blijvende aandacht vraagt. Dit gaat om de toenemende complexiteit in casuïstiek, capaciteitsproblemen in de uitvoering, mogelijke bezuinigingen en landelijke beleidskeuzes en het gebrek aan passende (woon)voorzieningen.

We blijven investeren in het verder ontwikkelen en verstevigen van het samenwerkingsverband.

Dat doen we door:

- de verstevigde governance goed te benutten en (op verschillende niveaus) in positie te brengen
- de resultaten binnen de aanpakken transparanter te maken
- de expertise op de verschillende aanpakken te verrijken en te delen
- te doen wat nodig is om knelpunten, hiaten en dilemma's in de uitvoering op- en aan te pakken
- de focus te blijven houden op het samen leren en ontwikkelen

We realiseren ons dat focus en regie ook in 2025 nodig blijft, op de vier bestuurlijke prioriteiten, op de kwaliteit van de samenwerking en op het inzichtelijk maken van de resultaten. Het blijft immers nodig voor een veiligere samenleving in de regio Utrecht. Daar staan we ook komende jaar gezamenlijk voor aan de lat.

4 Onze partners

Het ZVHRU is een samenwerkingsverband met partners uit het veiligheidsdomein, zorg- en sociaal domein. Naast de 26 gemeenten in de provincie Utrecht zijn er 46 convenantpartners, zoals politie, het openbaar ministerie, reclassering, het gevangeniswezen, maar ook jeugdzorginstellingen, reguliere en forensische ggz en beschermd wonen. Het is een breed palet aan betrokken organisaties. Afhankelijk van de problematiek worden partners betrokken.

In 2023 zijn Koos en Spoor030 via een besluit van de stuurgroep toegevoegd als convenantpartner van het ZVHRU.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht is een samenwerkingsverband tussen de 26 Utrechtse gemeenten, justitiële organisaties en zorgorganisaties. Het werkt aan een veiligere Utrechtse regio. Dit doet het ZVHRU door zich in te zetten voor personen met complexe multi-problematiek.